

DOGAĐANJA:

Dani ICARUS-a u Hrvatskoj: *Arhivi i suradnja u digitalno doba*, Opatija, 12. – 13. ožujka 2015.

Hrvatski državni arhiv u suradnji s ICARUS-om (Međunarodnim centrom za arhivska istraživanja) organizirao je 12. i 13. ožujka 2015. u Opatiji Dane ICARUS-a u Hrvatskoj pod nazivom *Arhivi i suradnja u digitalno doba*. Prvi dan konferencije započeo je predavanjem Thomasa Aignera, koji je predstavio povijest razvoja Međunarodnog centra za arhivska istraživanja (ICARUS), njegove ciljeve i djelovanje. ICARUS je osnovan 2008. godine u Beču s ciljem da poveže arhive i znanstvene ustanove te potakne njihovu međusobnu suradnju, kako u očuvanju kulturne baštine tako i u suočavanju s izazovima koje donosi digitalno doba. ICARUS danas okuplja 160 institucija (arhivi, istraživački centri, knjižnice, fakulteti) iz 30 europskih zemalja, SAD-a i Kanade, a tijekom godina svojeg djelovanja pokrenuo je nekoliko međunarodnih projekata poput *ENArC*-a i *co:op*-a. S obzirom na svijest o tome da institucije same ne mogu riješiti sve izazove s kojima se suočavaju u digitalno doba te da je važno da se one povežu s društvom, osnovan je *ICARUS za sve (ICARUS4all)*. Na taj je način privatnim osobama koje se zanimaju za ono čime se ICARUS bavi i koje žele podupirati njegove ciljeve i projekte omogućeno da se uključe u njegovo djelovanje.

Vlatka Lemić predstavila je sve međunarodne projekte u kojima je sudjelovao Hrvatski državni arhiv (primjerice *ENArC*, *Apex*, *Europeana*) i portale na kojima je objavljeno njegovo gradivo (*Monasterium*, *Arcanum*, *Cendari*), a Ladislav Dobrica dao je uvid u ciljeve projekta *Zajednica kao prilika (co:op - Community as Opportunity)*, podjelu aktivnosti među institucijama koje sudjeluju u njegovu ostvarenju te očekivane rezultate. U tom projektu, koji je dio programa Kreativna Europa, osim Hrvatskog državnog arhiva sudjeluje još 16 institucija iz 11 europskih zemalja, među kojima su arhivi, sveučilišta i instituti. Daniel Jeller govorio je o povijesti nastanka, unutarnjoj strukturi i načinu pretraživanja *Europskog arhivskog portala* te baze *Monasterium*. *Monasterium* je *online* baza podataka za srednjovjekovne i ranonovovjekovne isprave, koja trenutačno okuplja preko 400.000 isprava iz 130 arhiva. Oblikovana je 2002. s prvobitnim ciljem da se na njoj objave sve isprave iz Donje Austrije i učine dostupne korisnicima. *Europski arhivski portal*, otvoren nekoliko godina kasnije (2009.), platforma je poveznica koje upućuju na određeno mrežno mjesto na kojem je traženi sadržaj pohranjen. Oko 600 ustanova iz 32 europske zemlje zaslužno je za njegovo obogaćivanje i daljnji razvoj. Predavanje Sándora Biszaka bilo je posvećeno hrvatskim katastarskim mapama na stranici *MAPIRE*, koja sadržava povijesne karte s područja Habsburške Monarhije. Csaba T. Reisz prikazao je rezultate projekta digitalizacije katastarskih mapa Mađarskog državnog arhiva. U poslijepodnevnom dijelu programa Thomas Aigner predstavio je *online* portal za matične knjige *Matricula*, njegovu strukturu i način pretraživanja, a Sofie Quidenus iz tvrtke Qidenus

Technologies podijelila je svoja iskustva iz perspektive tvrtke koja arhivima i knjižnicama nudi uslugu digitalizacije.

Drugoga je dana konferencije Markus Leideck predstavio projekt *Austrijska Istra : nadomještanje izgubljenih izvora i popunjavanje mozaika regionalne povijesti*. U svojem je predavanju istaknuo problem nedostatka izvora za istraživanje prošlosti područja Istre i zapadnoga Kvarnera (što zbog uništenosti gradiva, što zbog raspršenosti sačuvanih fragmenata), ciljeve projekta i njegove segmente (projekt je podijeljen na Pazinski kapetanat i Kastavski kapetanat) te opseg istraživanja. Među ciljevima projekta istaknuo je identifikaciju i evidenciju gradiva koje pripada kapetanatima Pazin i Kastav, posjednicima istarskih i primorskih feuda i biskupiji Pićan, te identifikaciju i evidenciju dopunskih izvora, izradu preslika, objavu tematskih vodiča, izradu regesta i transkripciju najvažnijeg gradiva. Alexander Schatek predstavio je *Topoteku, online* platformu koja zajednici omogućava objavljivanje gradiva iz svojeg vlasništva (poput digitaliziranih fotografija, karata ili drugog) i tako ga učini dostupnijim. Govoreći o strukturi *Topoteke* naglasio je da je njezina osobitost u tome da se ona temelji na suradnji institucija (prvenstveno arhiva, a zatim i muzeja) koje je potpomažu, sponzora koji je financijski podupiru te volontera- zainteresiranih laika koji potiču zajednicu da istraži svoje privatno gradivo, da ga digitalizira i uključi u *Topoteku*. O osobitoj namijeni topoteke za objavu arhivskoga gradiva govorio je Markus Leideck predstavivši topoteku *Ysterreich*, prvu topoteku na kojoj je objavljeno arhivsko gradivo koje obuhvaća zemljopisno područje Istre i zapadnoga Kvarnera.

U drugom dijelu dana održan je okrugli stol na kojem se raspravljalo o zajedničkim projektima te o raznim drugim tekućim arhivskim temama u Hrvatskoj. Konferencija je zaključena potpisivanjem sporazuma o suradnji između HDA, Državnog arhiva u Pazinu i Istarskog arhivističkog društva te najavama međunarodne arhivističke konferencije "Stanje i perspektive arhivske glagoljske baštine" i daljnjih ICARUS-ovih aktivnosti u 2015. godini.

Maja Pajnić